

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Høringsuttalelse om forslag til endringer i forskrift om produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier

1 Kommentarer til forslaget om å stanse produksjonstilskuddet til aviser med mellom 4000 og 6000 i opplag med virkning fra i år

For Bergensavisen vil produksjonstilskuddet i 2014 øke med ca 1,6 mill kroner, dersom departementet gjennomfører den endringen som foreslås i høringsbrevet av 2 desember 2013, fordeler dette nøytralt på de gjenværende støttemottakerne og alle andre forhold er uendret. Bergensavisen verdsetter selvsagt den økte prioriteringen av nr 2-avisene som ligger bak dette.

Når Bergensavisen på tross av denne innlysende egeninteressen likevel vil advare mot å fjerne muligheten for å gi produksjonstilskudd til aviser med opplag mellom 4000 og 6000 på den måten Kulturdepartementet har foreslått, er det med følgende begrunnelse:

1. Siden utgiverne, redaktørene og journalistene avvirket partijournalistikken rundt 1990, har ordningen med produksjonstilskudd vært under langsom avvikling. I mange år har budsjetttrammen stått stille eller økt vesentlig mindre enn den årlige kostnadsøkningen i nyhetsmediene. Underreguleringen framgår f eks av NOU 2010:14 Lett å komme til orde, vanskelig å bli hørt, figur 4.3 på side 43. I 1998 og 1999, under Bondevik I-regjeringen, ble det gjennomført kutt i budsjetttrammen, som i tillegg til å ramme avisenes økonomi, svekket tilliten til pressepolitikken i så stor grad at Amedia ikke lenger ønsket å ta eieransvar for sine store nr 2-aviser, og bød alle ut for salg. Ingen eiere viste seriøs interesse for å kjøpe noen av de fire avisene, noe som viste at andre medieiere hadde samme vurdering som Amedia av framtidsutsiktene for nr 2-gruppen, med den nye retningen pressepolitikken hadde fått. Så lenge det var noenlunde uendrete pressepolitiske rammebetingelser, hadde Bergensavisen sterk opplagsframgang hvert år fra 1981 til og med 1998. Opplaget var mer enn fordoblet, vi hadde økt fra seks til sju utgivelser i uken, startet en av landets første nettaviser og var på vei til å bli uavhengig av pressestøtten. Men etter at tilliten til pressepolitikken raknet fullstendig under Stortingets budsjettbehandling høsten 1998, har Bergensavisen ikke klart å gjenreise sin konkurransekraft.

2. Departementets forslag til endring i rammebetingelsene for aviser med opplag mellom 4000 og 6000 i opplag, varslet 2 desember, med virkning fra 1 januar, framstår for Bergensavisen ikke primært som et ledd i å gjøre ordningen mer målrettet, men som et nytt skritt i avvikling av ordningen. Det er uholdbart og useriøst å behandle rammebetingelser på den måten. Det er alt for kort frist til at de avisene som rammes, har mulighet for å takle kuttet tilfredsstillende. Som i 1998, vil dette undergrave tilliten til pressepolitikken og pressepolitikken forutsigbarhet, og på den måten ytterligere innskrenke handlefriheten til de avisene som nå er blitt helt avhengige av støtten for å kunne overleve.
3. Skal de nest største avisene i de store byene få mulighet til igjen å redusere avhengigheten av pressestøtten, noe vi selvsagt ønsker og arbeider hardt for, kreves det både en kortsiktig økning i støtten og en troverdighet og langsiktig tillit til at aviser som Bergensavisen, Rogalands Avis og Dagsavisen igjen vil få rammebetingelser som gir oss en fair mulighet til å konkurrere med byens største allmenne nyhetsavis og å gi befolkningen en best mulig, og bredest mulig, nyhetsdekning og samfunnsdebatt. Da kan et første skritt være å gi Bergensavisen og Rogalands Avis samme støttesats som de fem riksspredte avisene. I neste omgang må nr 2-gruppen defineres til bare å omfatte de avisene som faktisk er nest størst på utgiverstedet, slik at det faktisk blir mulig for departementet å prioritere denne gruppen aviser, uten samtidig å prioritere alle andre som nå inngår i nr 2-definisjonen i Forskrift om produksjonstilskudd til dagsaviser.

2 Forslaget om å innskjerpe støttetaket på 40 mill kroner med en regel om at støtten maksimalt kan være 40 prosent av avisens driftskostnader

Bergensavisen ville få ca 0,7 mill kroner i økt produksjonstilskudd, dersom forslagene om tak blir gjennomført og omfordeles på de øvrige støttemottakerne, alt annet likt. Bergensavisen verdsetter den økte prioriteringen dette indirekte innebærer for vår avis. På tross av denne innlysende egeninteressen, vil Bergensavisen likevel advare mot forslagene om tak på produksjons-tilskuddet.

Vi viser til våre kommentarer til forslaget om et støttetak på 40 millioner kroner, i vår høringsuttalelse av 25 mai 2012, side 9-11. Forslaget er i strid med hovedmålet for mediepolitikken, slik det er formulert i Grunnlovens § 100, 6 ledd:

Det paaligger Statens Myndigheter at lægge Forholdene til Rette for en aaben og oplyst offentlig Samtale.

Det er i de største byene, med de viktigste nyhetskildene og de største maktkonsentrasjonene, behovet for skarp, kritisk journalistikk er størst. Det er samtidig her de største og sterkeste mediehusene har størst interesse av å kontrollere de store markedsinntektene og de viktigste nyhetskildene. Det er

følgelig i de store byene at også behovet for en kraftfull nyhetsmediepolitikk er størst, når markedet ikke er i stand til å ivareta dette. Et tak på støtten til den enkelte avis vil begrense muligheten for å sikre at det opprettholdes avismangfold og i praksis skjerme Schibsteds mediehus i Bergen, Oslo, og Stavanger mot skjerpet konkurranse, og vil ytterligere svekke interessen for å etablere en konkurrerende nyhetsredaksjon til Adresseavisen i Trondheim.

Som for forslaget om å fjerne produksjonsstøtten for aviser med opplag mellom 4000 og 6000, ser Bergensavisen forslaget om et tak – angitt i kontanter og som prosent av driftskostnadene – primært som et ledd i en ytterligere, langsom svekkelse av nyhetsmediepolitikken, til stor skade for samfunnsdebatten og ytringsfriheten.

3 Forslaget om å begrense Medietilsynets dispensasjonshjemmel

Bergensavisen støtter departementets forslag om å begrense Medietilsynets dispensasjonshjemmel, og ser det generelt som et uttrykk for at Kulturdepartementet vil trappe opp sin prioritering av nyhetsmediepolitikken. Det er et stort behov for å gjennomgå alle pressestøtteordningene kritisk, med sikte på å styrke og målinnrette ordningene bedre.

Ordringen med pressestøtten ble sist gjennomgått kritisk, og innskjerpet, i 1989, før ansvaret for ordningen ble overført fra Forbruker og administrasjonsdepartementet til Kulturdepartementet.

Bergensavisen foreslår derfor at det opprettes en mediekommisjon, som kan foreta en bred gjennomgang av utviklingstrekkene og de politiske rammebetingelsene for nyhetsmediene og samfunnsdebatten.

Bergen, 13 januar 2014

Veslemøy Tvedt Fredriksen
Administrerende direktør

Anders Nyland
Ansvarlig redaktør

